

LUNDS UNIVERSITET

“Mellankrigsanalogins” moderna giltighet

En undersökning om sambandet mellan demokratisk historia och demokratisk
utveckling i modern tid

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning	2
Abstract	3
1. Introduktion	4
1.1 Frågeställning	4
1.2 Syfte	5
2. Teori	6
2.1 Teori - "Mellankrigsanalogin"	6
2.1.1 Förförståelse och hypotes	6
3. Metod, material och val av fall	8
3.1 Small N eller Large N study?	8
3.2 Mest lika-design	9
3.3 Operationaliseringar	10
3.4 Material	12
3.5 Val av fall	12
4. Empirisk analys	14
4.1 Lettland	14
4.2 Litauen	15
4.3 Estland	17
4.4 Likheter	19
4.4.1 Kulturella likheter	20
4.5 Sambandet mellan demokratisk etableringsnivå och demokratiutveckling	20
5. Slutsatser och diskussion	33
5.1 Metavetenskapliga slutsatser - vad ska framtida forskning tänka på?	33
5.1.2 Forskningsdesignen - möjligtvis en superdesign?	34
5.2 Empiriska slutsatser	35
5.3 Förslag på framtida forskning	35
Referenser	38
Bilagor	40

Abstract

Syftet med denna uppsatsen är att undersöka om ett lands demokratiska historia påverkar dess demokratiska utveckling i modern tid - mer specifikt ifall lägre nivåer av demokratisk historia ger upphov till autokratisering i form av demokratiska tillbakagångar. Baserat på teorin om Mellankrigsanalogin, avser vi studera de baltiska länderna: Litauen, Estland och Lettland. Detta av anledningen att de är lika varandra utifrån ett historiskt perspektiv, men fortfarande har relevanta skillnader. De har varit under ockupation av samma stormakter och också gått igenom liknande utvecklingar vad gäller internationella relationer. En annan relevant likhet är kultur. Genom att undersöka de tre baltiska länderna avser vi utröna ifall deras historiska skillnader, med andra variabler kontrollerade för genom deras likheter, korrelerar med deras nuvarande demokratiska utveckling. Vi nyttjar således en s.k most similar system design, eller mest lika-design, som kontrollerar för relevanta variabler samtidigt som variation i den som vi tror är av central betydelse - demokratisk etableringsnivå mätt som demokratisk historia.

Nyckelord: autokratisering, demokratisk tillbakagång, democratic stock, mellankrigsanalogin, tredje autokratiseringsvågen .

Antal ord:6865

1. Introduktion

1.1 Frågeställning

Demokratiska tillbakagångar är ett aktuellt tema och olika typer av processer skiljer sig åt från varandra. Det är ett område som det finns tidigare forskning på som skulle behöva utvecklas. Viss befintlig teori på området förutspår att autokratisering i demokratier är mindre sannolik att ske över en viss nivå av demokratisk etablering. Denna teori har testats på empiriskt material under mellankrigstiden och vi avser undersöka om insikterna gäller även för modern tid. Finns det skäl att oroa sig för att demokratin är i fara även om man lever i ett land som är en relativt etablerad demokrati med lång demokratisk tradition?

Vi ska titta på utvecklingen under den s.k tredje vågen av autokratisering, med start 1993 (Lührmann - Lindberg 2019, s. 12). Den tidsmässiga avgränsningen får ses som någon slags definition på "modern tid". Lührmann och Lindberg definierar autokratisering som något mer omfattande än demokratisk tillbakagång - processer där länder institutionellt rör sig *från* de institutionella arrangemang som krävs för demokrati enligt Robert Dahl's demokratikriterium. Häre ingår dock per definition demokratisk tillbakagång (Lührmann - Lindberg 2019, s. 2).

En ytterligare avgränsning vi avser göra är en geografisk sådan. Vi kommer att titta på potentiella demokratiska tillbakagångar i Europa. Vi tänker oss att teorin som hade god förklaringskraft under mellankrigstiden i Europa först ska provas under likartade omständigheter. En avgränsning till studerande av Europa implicerar färre fall att jobba med och mer oklara möjligheter att generalisera i rum - men visar det sig att teorin stärks kan framtida forskning titta på andra regioner.

Frågeställningen som vi avser besvara lyder på följande sätt:

Vilken påverkan har länders demokratiska etableringsnivå på deras demokratiska utveckling i en europeisk kontext under tredje autokratiseringsvågen?

1.2 Syfte

Det centrala syftet i vår studie är teoriprovande. Visar det sig att teorin inte klarar testet så har vi bidragit med en kartläggning över vari dess begränsningar rent empiriskt ligger och därmed relevanta förfaranden för framtida forskning i form av intressanta analysenheter, som kan bidra till att vidareutveckla teorin. Visar det sig att teorin har god förklaringskraft så lägger vi grunden för framtida forskning att undersöka andra regioner i världen i syfte att undersöka teorins generalitet. Med detta menar vi ifall teorin har generalitet i rum eller bara gäller under vissa specifika kontexter, t.ex en Europeisk sådan.

2. Teori

2.1 Teori - "Mellankrigsanalogin"

Mellankrigstiden kännetecknades av temporära förluster för demokrati runt om i Europa (Cornell m.fl 2017, s. 2). Historien brukar framhållas som ett varnande exempel på att demokrati i Väst kan falla sönder (Cornell m.fl 2017, s. 2), men Cornell menar utifrån en undersökning hon har gjort att man snarare ska förstå historien som sådan att det centrala under 30-talets autokratiseringar var nivån på demokratisk etablering.

Vår studies teoretiska utgångspunkt är att unga demokratier har en större benägenhet till demokratiska tillbakagångar. Motiveringen bakom denna teorin är att eftersom mindre etablerade demokratier inte har en stark historisk tradition av demokrati och ett svagare civilsamhälle (Lührmann - Lindberg 2019, s. 6), blir följden av detta att benägenheten till motsatt utveckling än den demokratiska, ökar. Teorin hade god förklaringskraft på demokratiska länder under mellankrigstiden. De äldre demokratierna råkade inte ut för demokratiska tillbakagångar i lika hög utsträckning som de yngre demokratierna under denna tiden (Cornell 2017, s. 11).

Nedan följer en formulering av våra hypoteser utifrån teorin som menar att karaktären på demokratisk utveckling till viss del är en funktion av demokratisk etableringsnivå - specifikt att autokratisering är osannolik ju mer etablerad en demokrati är, med hänvisning till att starkare civilsamhällen och längre demokratisk historia fungerar som skydd gentemot antidemokratiska tendenser.

2.1.1 Förförståelse och hypotes

Utifrån föregående studier och vår förförståelse är vår hypotes att ju högre demokratisk etableringsnivå (se operationaliseringar under 3.3!) ett land har desto mindre benäget landet till negativa demokratiska förändringar som till exempel demokratisk tillbakagång. Vi tror att om vår hypotes stämmer kommer vi att kunna påvisa ett samband mellan nivå på demokratisk etablering och demokratisk utveckling i modern tid. Olika andra faktorer har i sin tur påverkan på en demokrati och landets omständigheter.

Man kan sammanfatta det såhär:

Det finns ett samband mellan nivån på demokratisk etablering och benägenhet för länder att autokratiseras - ju äldre en demokrati är, desto mindre sannolikhet/risk är det för autokratisering att ske.

3. Metod, material och val av fall

I detta avsnitt avser vi beskriva vilka metodologiska verktyg som kommer att nyttjas i målet att besvara ställd frågeställning. Vi redogör kort för vad som utmärker metodologin och varför vi tror att det är relevant för vår frågeställning.

3.1 Small N eller Large N study?

Vårt forskningsförfarande kan beskrivas som beaktande av gamla slutsatser, där dessa sätts under luppen i en mer modern kontext. Generellt gäller tumregeln att många fall är bättre än få när man sätter befintlig teori på prov (Esaiasson m.fl 2012, s. 171). Vi anser det emellertid inte motiverat att nyttja oss av en kvantitativ metod. Ett hinder i vårt fall är den begränsade tiden vilken vi har till att genomföra vår studie. Därmed faller statistisk analys och också totalurval bort som realistiska alternativ.

Hur kan man motivera valet av en så kallad “small N study”, fåfallsstudie? Våra generaliseringsambitioner sträcker sig till en Europeisk kontext, men eftersom vi av ekonomiska skäl måste begränsa urval av analysenheter, måste vi hitta en väg fram. En möjlig lösning är någon form av s.k strategiskt urval.

Kort sagt innebär denna form av s.k *kritiska* urval följande: under gynnsamma omständigheter gör man det svårt för en teori - lyckas den inte här, så lyckas den sannolikt inte heller under mer gynnsamma omständigheter (Esaiasson m.fl 2012, s. 161). Under ogynnsamma omständigheter gör man det lätt för en teori - lyckas den här, kommer den sannolikt också att utstå ett test under mindre ogynnsamma/mer gynnsamma omständigheter (Esaiasson m.fl 2012, s. 162).

Det kan sammanfattas så här: med valet av fall, gör man en stor del av jobbet. Vi kommer därför försöka att hitta länder som har tydliga skillnader i demokratisk etableringsnivå. Vilken typ av strategiskt urval vi uppnår med vårt val av analysenheter återstår att se när vi har redogjort för all relevant data.

Nedan följer ett redogörande för vikten av att valet av analysenheter också utgörs av så stor homogenitet som möjligt, eller innebär *allt annat lika*.

3.2 Mest lika-design

Behovet av att kontrollera för variabler är också något som vi måste beakta. En s.k *mest lika-design* innebär att man väljer ut fall där tänkbara relevanta, möjligt bakomliggande faktorer, som i en kvantitativ studie kontrolleras för genom statistiska tekniker, redan är tillräckligt homogena (Esaiasson m.fl 2012, s. 102, 71). Bakomliggande faktorer är sådant som påverkar samvariationen i sig i betydelsen att variationen i både variabel X och variabel Y påverkas av variationen i någon tredje variabel (Esaiasson m.fl 2012, s. 70), som därmed gör att samvariationen mellan X och Y inte är genuin eftersom en bakomliggande faktor ligger bakom båda variabelers värden.

Tänkbara bakomliggande variabler kan t.ex vara internationella faktorer. Huruvida ett land har varit mer allierat med Väst eller med det gamla Östblocket kan antas påverka både dagens demokratiska utveckling och landets demokratiska historia eftersom historisk och samtida auktoritariansim kan förklaras med nära band till t.ex Ryssland. På samma sätt kan internationella faktorer spela en roll i demokratisk utveckling genom mekanismen att internationella samarbeten (se: t.ex EU) kan kräva institutionella arrangemang som ligger i linje med Robert Dahls klassiska polyarkikriterier.

Det är svårt att tänka sig att historisk utveckling kan påverkas av så många faktorer, vilket minskar tänkbara bakomliggande faktorer. T.ex en ekonomisk kris 2008 kan rimligen inte sägas

påverka historien. En annan bakomliggande faktor man kan tänka sig är kulturella faktorer. Ifall det finns något unikt för en viss kultur, som är så pass institutionaliserat kan detta tänka sig påverka både hur demokratisk utveckling ser ut idag men även historiskt sett.

Slutligen måste vi beakta ekonomiska förutsättningar under den tredje autokratiseringsvågen. Det går inte att utesluta att potentiella autokratiseringar vi ser påverkas av både ekonomi och demokratisk etableringsnivå - där ekonomin utgör ett slags interaktionseffekt.

För att sammanfatta vår forskningsdesign: vi avser undersöka mer och mindre etablerade demokratier i syfte att uppnå en variation i den centrala variabeln för vald teori. Vidare använder vi oss av en mest lika-design, där vi kontrollerar bort internationella och kulturella faktorer. Vi redogör för sambandet mellan de två variablerna - demokratisk etableringsnivå och demokratisk utveckling - genom att visa de punktdiagram som har framställts med hjälp av en dator.

Nedan avser vi redogöra för hur vi planerar mäta de ovan nämnda relevanta faktorerna.

3.3 Operationaliseringar

Operationalisering innebär kort och gott att ta fram empiriska indikatorer - mått - på koncept man avser undersöka (Esaiasson m.fl 2012, s. 58).

Det finns i skrivande stund många etablerade index som syftar till att mäta grad av demokrati i länder. Vi kommer närmare att gå in på vilket av dessa som ligger till grund, i nästkommande sektion som behandlar material.

Genom att titta på databaser som innehåller länders grad av demokrati över tid, kan man mäta demokratisk utveckling genom att räkna ut procentuell förändring per år i graden av demokrati. För att studera en *utveckling* måste vi per definition titta på procentuell förändring i förhållande till någon tidpunkt.

Det är däremot inte helt lätt att avgöra hur man empiriskt kartlägger huruvida en demokrati är etablerad eller inte. Ett sätt, som har lanserats av John Gerring och Thacker Strom är att summera graden av demokrati över en längre tid, där äldre år viktas lägre än mer aktuella år. Viktningen åstadkoms genom att låta varje års demokrativärde depreciera med 1 procent alla nästkommande år, en logik som brukar gälla kapitalbesparingar (Gerring m.fl 2012, s. 6). Fördelarna som vi ser med detta mått är att äldre år viktas lägre, vilket är intuitivt eftersom huruvida ett land 1903 hade hög eller låg nivå av demokrati bör spela en mindre roll 2003 jämfört med graden landet hade till exempel 1993. En annan fördel är att det också känns intuitivt att demokrati över tid bidrar till en högre nivå av demokratisk konsolidering och den ökade svårigheten i att använda ickedemokratiska medel inom politiken. Vi ser inte riktigt hur en operationalisering som bara bygger på antal "demokratiska" år hade hjälpt oss att mäta etableringsnivå eftersom ett land för att ta ett exempel, kan ha varit väldigt demokratiskt under första halvan av 1900-talet, men auktoritärt de senaste 70 åren. Viktningen hade inte åstadkommit med detta alternativa sätt att mäta demokratisk etableringsnivå som demokratisk historia. En annan nackdel med detta alternativa sätt är att vi hade varit tvungna att utgå ifrån ett binärt demokratiindex där länder klassas som antingen demokratiska eller inte, värde 0 för autokrati och värde 1 för demokrati, för att ta ett exempel. Det hade inte påvisat några kvalitativa skillnader t.ex är det teoretiskt möjligt att Ungern och Sverige har samma antal år av demokrati (teoretiskt är nyckelordet, förmodligen är så inte fallet!). Detta skulle alltså leda till att länderna har samma demokratiska etableringsnivå, men skillnader i t.ex nivå av demokrati under längre tidsepoker skulle inte spela någon roll.

Ekonomisk utveckling kommer att operationaliseras genom BNP-utveckling eftersom det är ett allmänt erkänt mått på den ekonomiska hälsan i ett samhälle. Likt demokratisk utveckling kommer vi att titta på procentuell förändring över tid, där X minskning från 100 till 98 innebär -2% förändring, för att ta ett exempel. En annan faktor vi kommer att undersöka är arbetslöshet - bara för att se ifall korrelationer i ekonomisk utveckling mellan olika länder är robusta om man

utgår från andra mått. Förändring av arbetslöshet kan vara en indikator på antingen ekonomisk framgång eller ekonomisk stagnation.

Internationell kontext kan omsättas genom att fråga sig om stater har varit del av samma entiteter under en längre tid. Ukraina och Estland, för att ta ett exempel, har båda varit delar av Sovjetunionen. Irland och Storbritannien gick båda med i Europeiska Unionen 1973 (Cooke 2019), en institution som kräver demokratiska institutioner som villkor för medlemskap (Europeiska Unionen 2016).

3.4 Material

Demokratiindexet som ska ligga till grund för variablerna demokratisk utveckling och demokratisk erfarenhet/etableringsnivå är V-dem. Mer specifikt: V-dems Electoral Democracy Index baserar sig på en definition som baserar sig på Robert Dahls koncept polyarki (Lührmann - Lindberg 2019, s. 2). En fördel med att använda sig av detta indexet är att det är känsligt för substantiella förändringar i demokratisk utveckling i den meningen att det inte bara beaktar hur demokratin ser ut de jure utan de facto - den väger alltså in förändringar i demokratisk kvalitet och inte bara till hur den demokratiska situationen är på papper (Lührmann - Lindberg 2019, s. 2).

I syfte att studera våra länders omständigheter kommer vi även använda oss av etablerade uppslagsverk såsom Nationalencyklopedin och Globalis. Vi tror att vi kan lära oss relevanta saker om ländernas historia genom detta. Slutligen, eftersom vi tror kultur är en relevant faktor, kommer vi att studera ländernas utveckling i Inglehart-Welzel-diagrammet över tid, vilket finns att hämta på World Value Surveys hemsida. Vi utesluter inte att det finns ett alternativt kulturindex men menar att det är positivt att använda sig av bidrag från välkända institutioner såsom World Value Survey är.

3.5 Val av fall

Fallen som vi har valt att undersöka är de baltiska länderna, dvs Estland, Litauen och Lettland. Anledningen till detta är att eftersom att de ligger nära varandra geografiskt. De ligger även nära varandra kulturmässigt och ur ett historiskt perspektiv vad gäller internationella relationer. Under historiens gång har dessa länder haft nästintill identiska omständigheter, exempelvis genom att alla dessa länder var ockuperade av både Sovjetunionen och Tyskland. På så sätt är dessa fallen relevanta till vår studie i meningen att de är tillräckligt lika för att ge upphov till en mest lika-design.

Samtidigt kan vi se att det finns relevanta skillnader vad gäller den demokratiska historien, vilket enligt Gerring och Stroms formel skulle ge olika värden på demokratisk historia. Litauen sticker ut på så sätt att det under sin "relativt demokratiska" epok under 1920-talet hade både lägre demokratinivåer än de andra två länderna och nästan 8 år mindre av "relativ demokrati" än de andra två länderna.

Vad gäller relevanta bakomliggande faktorer kan vi med visst fog säga att det är "allt annat lika", samtidigt som det finns intressanta skillnader i den oberoende variabeln som enligt teorin är den central

4. Empirisk analys

I nästkommande tre kapitel redovisar vi valet av analysenheter och likheterna i internationella relationer som har präglat dessa under 1900-talet. Vi sammanfattar sedan dessa likheter därefter för att sedan också redogöra för kulturella likheter. Vi redovisar till sist sambandet mellan vår beroende och oberoende variabel, den sistnämnda varandes nivån på demokratisk etablering mätt som värdet på demokratisk historia.

4.1 Lettland

Lettland var efter en konfliktfull period under ryska revolutionen självständigt och relativt demokratiskt med start 1920 (Globalis 2020). Som geografiskt nära beläget till två stormakter valde Lettland att förhålla sig neutralt till Sovjetunionen och Tyskland. Hotet från dessa två makter var påtagligt. Från 1920 fram tills 1940-talet rådde det en viss politisk instabilitet i Lettland. Man försökte införa olika typer av reformer som skulle gynna den inhemska befolkningen. Trots det instabila läget kännetecknas situationen i landet som relativt demokratisk som i sin tur gynnade även minoritetsgrupper som till exempel judar och ryssar. Denna demokratiska epok innebar även att de olika minoritetsgrupperna fick en viss nivå av autonomi. Perioden varade till 1934 då det infördes undantagstillstånd och upplösning av politiska partier med stöd från militären vilket tog landet i en auktoritär riktning. Följden av detta blev att man under 1930-talet ingick i en allians med Estland och Litauen. Denna allians kom att kallas för den Baltiska Ententen. Syftet med alliansen var att man ville undvika inblandning stormaktskonflikterna som pågick nära den baltiska regionen, vilket visar att de baltiska länderna hade liknande geopolitiska intressen (NE 2020).

1939 annekterades landet av Sovjetunionen, en period som kännetecknas av auktoritarianism som manipulerande av val bland andra faktorer. De auktoritära tendenserna slutade inte där. Sommaren 1941 sattes landet tillsammans med de andra baltstaterna under nazitysk ockupation. Denna ockupation rådde fram tills 1944 då Sovjetunionen återtog Lettland och förklarade Lettland som en Sovjetrepublik (NE 2020).

Den sovjetiska eran varade fram tills landets självständighet 1991. Perioden kännetecknades av kulturell likriktning och hård sovjetisk policy mot lettisk nationalism med stor invandring av etniska ryssar och att delrepubliken Lettland styrdes av Moskvatrogna letter. Vi kan genom att studera V-dems data under perioden efter andra världskriget fram tills de baltiska ländernas självständighet också dra slutsatsen att Sovjet under perioden kännetecknades av auktoritarianism, där polyarki i hög grad var frånvarande (V-dem 2020). Lettiska försök till att värna högre grad av autonomi förekom, t.ex som var fallet under Eduards Berklav under sovjetledaren Nikita Chrustjovs period, men följden av detta blev att Berklav stämplades som lettisk nationalist och fråntogs sin position av de styrande i Sovjet, vilket förstärker bilden av auktoritära tendenser (NE 2020).

Efter landets vunna självständighet lyckades man uppnå en snabb demokratisering, lagom till 1993 som man räknar som början av världens tredje autokratiseringsvåg. Landet gick med i EU 2004 och är NATO-medlem sedan samma år. Det implicerar geopolitiska intressen som lutar mot Västvärlden. Handelsinriktningen är i stort västorienterad och landet är beroende av utländska investeringar. Från 1990-talet fram till idag har Lettlands styrande koalitioner präglats av liberalkonservativ inriktning. År 2012 höll Lettland en folkomröstning gällande ifall ryska skulle komma till att bli det officiella andraspråket. Folkomröstningen slutade med att 75% röstade emot detta förslag. Detta implicerar att det lever kvar en misstro mellan olika etniska grupper i Lettland och att samhället är splittrat, kanske tack vare misstänksamhet från majoritetsbefolkningens sida som grundar sig i de historiska försöken att russifiera det lettiska samhället (NE 2020).

4.2 Litauen

I likhet med Lettland kännetecknas landets självständighetsperiod under mellankrigstiden också av ett hot från de två nära belägna stormakterna. En minimal skillnad som man kan märka i geopolitiska intressen är att perioden dessutom kännetecknades av territoriella dispyter med grannlandet Polen och skiftande ägarskap i territorium länderna emellan (NE 2020).

En annan likhet är att den korta självständighetsperioden under mellankrigstiden också kännetecknas av en förvisso relativt demokratisk period, men också auktoritär tillbakagång. Relativt sett så kan man dock se en högre grad av auktoritarianism i Litauen eftersom landets autokratiska tillbakagång skedde mycket tidigare än i ovan nämnda grannland i och med statskuppen 1926 från nationalisten Smetona. Vad som gjorde att händelseförloppet kunde kulminera i detta är vänsterpartiers närmande till Sovjetunionen, vilket motades av kuppmakaren Smetona. I nästan ett helt decennium överlevde alltså Lettlands relativt sett högre nivå av demokrati än Litauens. Som vi tidigare har nämnt kännetecknades geopolitiska intressen för alla de tre baltiska staterna under denna perioden av samarbete genom den Baltiska Ententen (NE 2020).

Stora delar av landet annekterades i likhet med de andra baltiska länderna 1939 av Sovjetunionen och Litauen lades under tysk ockupation under den korta perioden 1941-1944, för att sedan återtas av Sovjetunionen. Baserat på den empiriska datan rörande Hitlerregimen i stort (V-dem 2020) kan vi komma fram till slutsatsen att något tal om blomstrande polyarkiska inslag under andra världskriget i Litauen inte är meningsfullt. I praktiken var det toppstyrt och Tyskland hade sista ordet i allt, även om man anlät litauiska byråkrater för att implementera beslut och även ansvara för opopulära sådana (Kruk & Harshav 2002, s. 411).

Under Sovjetunionens styre präglades Litauen av förtryck. Bland annat repression av katolska kyrkan och utbildningsinstitutioner orsakade motstånd i form av ett litauiskt gerillakrig mot

regimen ända in på 50-talet, vilket tvingades gå under jorden efter det som resultat av den sovjetiska repressionen. Med tanke på att Sovjetunionen ända fram till kalla krigets slut var ett auktoritärt samhälle, periodvis mer eller mindre, kan vi anta att ungefär samma tendenser från regimen sida rådde i Litauen. En viktig skillnad dock är att Sovjet inte la lika stor vikt vid att försöka russifiera landet under sitt styre av det som de andra baltiska staterna, vilket även märks idag såtillvida att landet har en mycket mindre rysk minoritet än både Estland och Lettland (NE 2020).

Litauen fick sin självständighet från Sovjetunionen 1992 och genomgick i likhet med de andra baltiska staterna en snabb demokratisering. År 2004 blev landet som sina grannländer medlem i NATO och EU. Den ekonomiska politiken har varit inriktad på liberaliseringar, trots röd färgning på regeringen vissa år under 90-talet. Den enskilt största handelspartnern är Ryssland men kombinerar man övriga EU ihop utgör handel med EU-länder 60% av landets utrikeshandel. Det råder konsensus i litauisk politik att integration med Västvärlden är en eftersträvanvärd målsättning (NE 2020).

4.3 Estland

Efter det estniska frihetskriget som varade mellan 1918-1920 erkändes Estland som ett självständigt land av Sovjetunionen. Efter självständigheten bestod landets politik av vänsterkoalitioner och vänsterpräglad politik. Med tidens gång började politiken skiftas mer åt höger och mer borgerlig politik. Följden av detta blev att man i December 1924 fick avstyra ett kommunistiskt kuppöversök. Världsdepressionen under början av 1930-talet påverkade den litauiska politiken i form av att antiparlamentariska högergruppers inflytande började öka. All opposition förbjöds år 1934 och ett auktoritärt styre började. 1938 införde man en korporativ författning som kom till att innebära ett steg i riktning mot demokrati, då man tidigare hade förbjudit all opposition (NE 2020).

Estland började söka utrikespolitiskt stöd hos Storbritannien i början men också senare hos bland annat Sverige och Tyskland. Anledningen till detta var att man ville nå samverkan och man möttes med stor sympati. Estland ingick även med i den Baltiska Ententen men någon samverkan uppnåddes ej genom denna koalition (NE 2020).

Likt Lettland påverkades Litauen av den så kallade Molotov-Ribentrop-pakten på samma sätt. Estland föll under sovjetiska intressen och blev med tidens gång en Sovjetrepublik. Mellan åren 1939-1941 mördades drygt 60 000 ester på grund av det sovjetiska styret. Man började sovjetifiera alla samhällslivets sektorer i Estland genom att bland annat skicka Andrej Zjdanov till Tallinn som med hjälp av den röda armén organiserades prosovjetiska demonstrationer. Följden av detta blev att flera politiker som motsatte sig gentemot Sovjet försvann och deporterades till läger. Nazityskland lyckades ockupera Estland under sommaren år 1941, likt de andra baltiska länderna. Landets resurser plundrades och mot krigets slut bildades det en rädsla angående en upprepad Sovjetisk ockupation. Tusentals ester flydde till bland annat Sverige för att undvika Nazityskland och Sovjetunionen (NE 2020).

Efter andra världskriget återtog Sovjetunionen kontrollen över Estland. Sovjetunionen började omedelbart ockuperingen med att deportera tusentals ester. 60 000 etniska ryssar skickades till Estland för att säkerhetsställa kontrollen eftersom Estland var av stor betydelse. Estland var av stor betydelse eftersom man hade en hög kunskapsnivå bland befolkningen och utöver detta hade man isfria hamnar som Sovjetunionen utnyttjade. I nordöstra Estland fanns det även oljeskiffer som utvanns tillsammans med andra råvaror, på så sätt utnyttjades Estlands råvaror för att bland annat försörja Leningrads mångmiljon befolkning. Estland kontrollerades strikt av Sovjetunionen fram tills slutet av 1980-talet då den strikta kontrollen och politiken började luckras upp och befolkningen fick mer frihet. Befolkningen hänvisade till folkrätten från 1939 och ville förklara sin självständighet men självständigheten kom först efter den misslyckade statskuppen i Sovjetunionen år 1991 (NE 2020).

Efter självständigheten år 1991 har man fortfarande kunnat se spår av den ryska ockupationen i Estland. En av huvudfrågorna i politiken i Estland har varit kring de ryska minoriteterna där. Ryssland anser att det sker ett förtryck mot ryssar i Estland trots att vissa har fötts där. Det påstådda förtrycket yttrar sig i det att alla ryssar inte får medborgarskap i Estland på grund av stränga krav utifrån Rysslands perspektiv. Estland har infört ett språkligt krav för att kunna vara medborgare, något som alla ryssar inte uppfyller. Denna tvist har fått internationell uppmärksamhet eftersom att det även har uppstått kravaller i nordöstra Estland där majoriteten är etniska ryssar. Utrikespolitiskt har Estland likt Litauen och Lettland gått med i EU och NATO och på så sätt har de ett västerländskt perspektiv på internationella relationer (NE 2020).

4.4 Likheter

Vi kan vad gäller internationell kontext se många saker som förenar länderna. De har alla liknande bakgrund. En kort självständighetsperiod under mellankrigstiden kännetecknades för alla länderna av demokratiska element och efterföljande demokratiska tillbakagångar. Oro för stormakter gav länderna incitament att samarbeta utrikespolitiskt under 1930-talet.

Självständighetsperioden efterföljdes i och med Molotov-Ribbentropspaktens signerande av sovjetisk annektering. Under andra världskriget var alla tre länderna ockuperade av det auktoritära Nazityskland. Andra världskrigets slut innebar en lång auktoritär epok i länderna präglad av förtryck från det styrande Sovjetunionen. Länderna återfick självständighet på 90-talet och innebar en strategisk orientering västerut i form av ekonomisk öppning, EU-medlemskap och NATO-medlemskap (NE 2020).

De historiska likheter när det kommer till geopolitisk ställning anser vi skulle kontrollera för eventuellt bakomliggande variabler i form av internationell påverkan. Samtidigt finns det i enlighet med logiken bakom en mest-lika-design en relevant skillnad. Teorin vi har presenterat framhåller att demokratisk etableringsnivå påverkar ett lands demokratiska utveckling - specifikt innebär det att det är svårare för länder som är mer etablerade demokratier att uppleva demokratiska tillbakagångar. Den relevanta skillnaden stavas Smetonas tidiga statskupp i

Litauen 1926. Den orsakade att Litauen till skillnad från sina grannländer under 1900-talet har nästan ett decennium kortare relativt sett demokratisk period.

Nedan avser vi redogöra för hur en annan faktor vi tror kan vara bakomliggande, förhåller sig. Vi kommer att undersöka ifall det finns något speciellt med kulturen i länderna som kan påverka både deras demokratiska historia och situation idag.

4.4.1 Kulturella likheter

De baltiska länderna har utöver deras politiska historias likheter även kulturella likheter. De baltiska länderna har till stor grad liknande kultur och traditioner. Detta kan vi se genom att studera Inglehart-Welzel-grafen på WVS som visar att de alla faller under "Baltic"-kategorin. På så sätt har de liknande kulturer. Det är även värt att notera att det finns vissa religionsskillnader i form av att Litauen består av katoliker och Lettland och Estland är till huvuddel protestanter. Dock, ifall man studerar grafen finns det inga markanta skillnader inom de olika subdimensionerna. Länderna tenderar att byta plats med varandra längs dimensionerna. Om man skulle jämföra med Polen till exempel som är ett närliggande land kan man se stora skillnader i form av att Polen får mer extrema värden längs dimensionerna. Därmed kan vi utifrån grafen dra slutsatsen att de inte skiljer sig markant utan snarare tvärtom, att de tenderar att alltid ligga nära varandra (WVS 2020).

Ett problem är att data saknas för länderna före 1990. Samtidigt kan vi se att när länderna i och med sin självständighet "uppstår" på grafen, ligger de nära Ryssland. Denna insikt leder oss till slutsatsen att för att falsifiera antagande om kulturell likhet, måste det föregås av betydligt mer empirisk forskning på kultur som sträcker sig tillbaka längre i tiden än 1980-talet. Vi är öppna för att ökad kunskap hade kunnat påvisa något annat.

4.5 Sambandet mellan demokratisk etableringsnivå och demokratiutveckling

Vi ska som nämnt undersöka sambandet mellan länders demokratiska etableringsnivå och sedan ifall detta påverkar landets demokratiska utveckling. För att hitta sambandet mellan dessa faktorer har vi valt att skapa ett så kallat democratic stock, med hjälp av de baltiska ländernas Electoral Democracy Index. Med hjälp av detta hoppas vi kunna studera ifall de baltiska ländernas demokratiutveckling har påverkats av deras etableringsnivå. Demokratiindexet som vi har utgått ifrån, från V-dem, har en period där de baltiska länderna saknar information. Detta beror på ockupationen från både Sovjetunionen och Nazityskland. För att få fram ungefärlig data har vi valt att ersätta den tomma datan med Rysslands och Tysklands index under denna perioden. Utgångsåret till vårt democratic stock är 1920 eftersom det är en tid då alla tre baltiska länder åtnjöt självständighet. Vi tror inte att beaktande av Ryska Imperiets styre före ländernas självständighet hade gett markant större relativskillnader på de tre ländernas demokratiska historia.

Som tidigare nämnt har vi på grund av avsaknaden av data för de baltiska länderna under ockupationerna valt att använda oss av uppgifter som rör länderna som ockuperade dem, det vill säga Sovjetunionen och Nazityskland som enligt V-dems index efterträds av Ryssland och Tyskland. Det kan vara problematiskt i form att det inte är de länderna som vi undersöker och det finns forskning på att regionala skillnader kan finnas även i auktoritära stater. Baserat på historien och situationen som länderna befann sig under anser vi att det är en rimlig lösning på problemet med avsaknad av data - det kan ses som en approximering att vi matar in tysk och rysk data och vi utgår ifrån att det inte fanns så substantiellt stora skillnader trots allt. Rent historiskt kan vi tydligt se att alla tre länder hade i stort sett identiska omständigheter i form av att de blev förtryckta av auktoritära stater under förhållandevis likartade omständigheter.

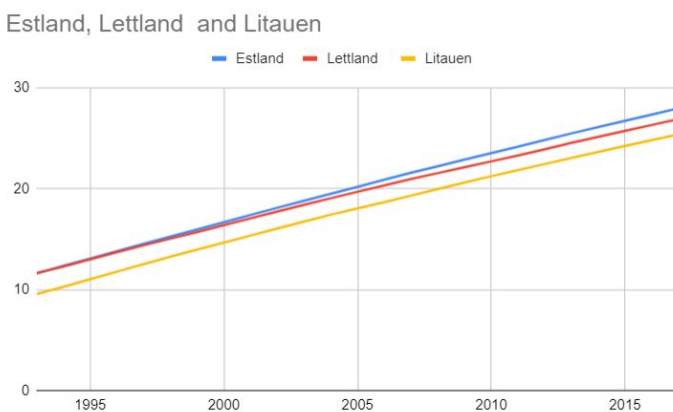
Som nämnt i kapitlet om operationaliseringar avser vi mäta demokratisk etableringsnivå som

historiskt kumulativt demokrativärde enligt Gerring m.fl.s modell, där äldre år viktas lägre än nyare år. Viktningen åstadkoms genom att sätta en deprecieringsgrad på 1 procent alla nästkommande år. Den matematiska formeln som vi kommer nyttja oss av för att komma fram till detta är:

$$\text{Democratic stock år } N = \sum_{i=1920}^N 0,99^{[N-i]} * \text{värdet på DS år } i-N$$

Detta innebär att om vi har som utgångsår 1920 (år i) och vi vill ha reda på etableringsnivån år 2000 t.ex, så summeras graden av demokrati för varje år mellan 1920 och 2000 och deprecieras med 1 procent årligen fram tills slutåret.

Vilket av de tre länderna har då bäst demokratisk historia i modern tid? Följande diagram nedan visar utvecklingen i Democratic Stock kumulativt genom hela tredjevågenperioden som det finns data på:

(V-dem 2020)

Som vi kan se så håller sig Estland bäst stora delar av perioden även om det har väldigt liknande nivåer på demokratisk historia som Lettland. Skillnaderna beror sannolikt på att landet var mer

demokratiskt under mellankrigstiden. Litauen sticker ut på så sätt att det har sämst demokratisk historia hela perioden ut. Nedan avser vi undersöka om det finns ett samband mellan dessa DS-poäng och demokratisk utveckling i modern tid.

Vi kommer att utgå ifrån årsvärden för vissa år som oberoende variabel och sedan studera den demokratiska utvecklingen nästkommande 5 år. Varför vi inte inkluderar alla årens DS-uppgifter i kommande punktdiagram är för att undvika att baka in en mellantidsjämförelse i mellanlandsjämförelsen och på så sätt visa en felaktig bild. Vi är intresserade av en mellanlandsjämförelse eftersom den skillnad som diagrammet ovan illustrerar i övrigt sticker ut från alla relevanta likheter.

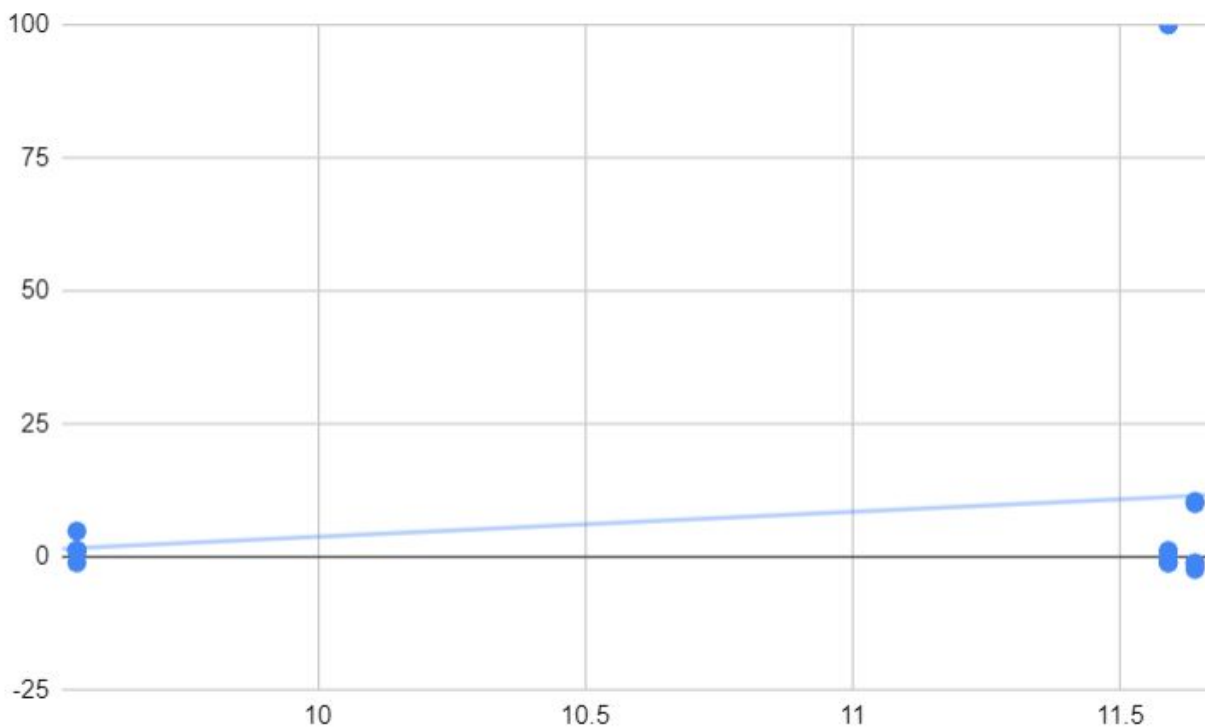
Nedan ser vi en tabell på den demokratiska utvecklingen i procent för varje land under tredjeångenperioden:

	Estland	Lettland	Litauen
1993	100	10	1.22
1994	-1.14	10.39	4.82
1995	-1.15	-1.18	-1.15
1996	1.16	-2.38	1.16
1997	0	-1.22	1.15
1998	0	1.23	-3.4
1999	2.3	3.66	-1.18
2000	0	0	0
2001	0	0	2.38
2002	0	0	0
2003	-1.12	-1.18	-1.16
2004	3.4	0	-3.53
2005	0	0	-2.44
2006	-1.1	0	6.25
2007	-2.22	-3.57	0
2008	1.14	-1.23	0
2009	-1.12	1.25	-1.18
2010	0	0	-1.19
2011	3.4	6.17	0
2012	0	2.33	0
2013	-2.2	-3.4	0
2014	0	1.18	1.2
2015	1.12	-1.16	-1.19
2016	0	-1.18	-1.2
2017	1.11	1.19	-2.44

(V-dem 2020)

Som beskrivet ovan avser vi studera sambandet mellan demokratisk historia i början av några femårsperioder och den demokratiska utvecklingen nästkommande 5 år. Vad vi kan se sker det inte några substantiella förändringar i det mellanlandsliga relativa förhållandet i värde på

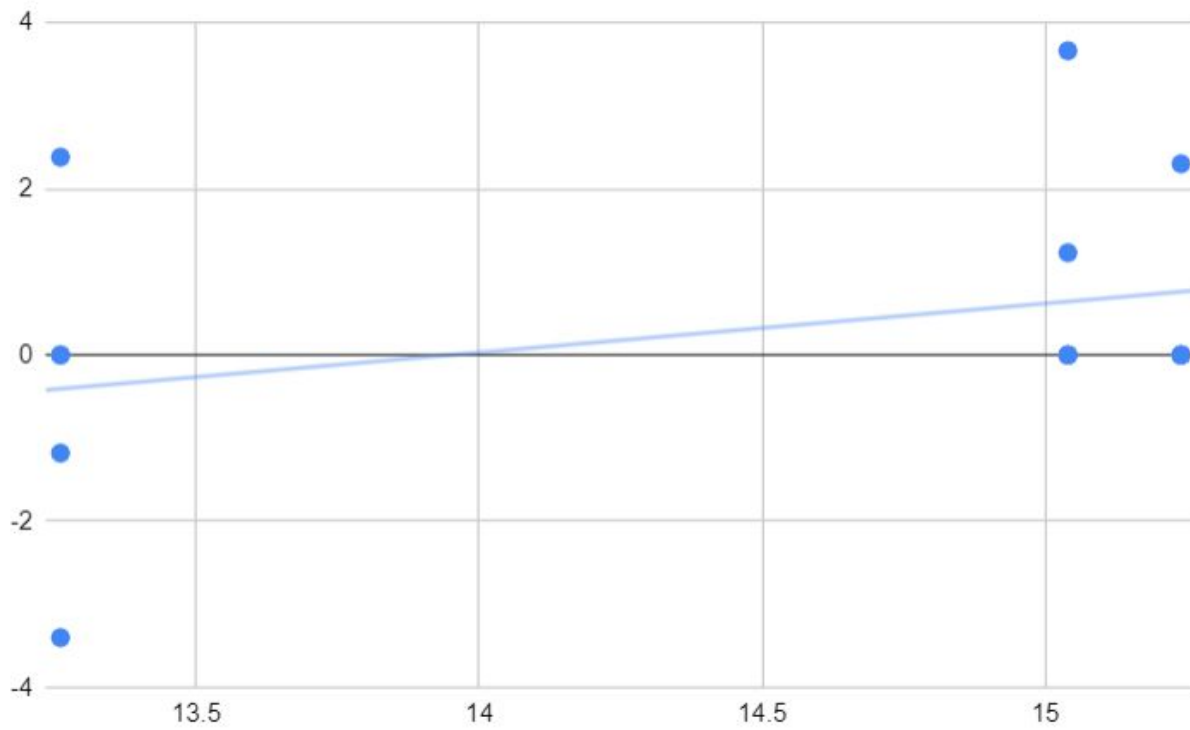
demokratisk historia under endast 5 år och vårt avvikande land - Litauen - som har låga värden, förhåller sig på så sätt genom hela tredjevågenperioden. Sambandet mellan demokratisk historia och demokratisk utveckling i modern tid sett över 5-årsperioder avser vi redogöra för nedan.

Correlations

		VAR00011	VAR00012
VAR00011	Pearson Correlation	1	,184
	Sig. (2-tailed)		,511
	N	15	15
VAR00012	Pearson Correlation	,184	1
	Sig. (2-tailed)	,511	
	N	15	15

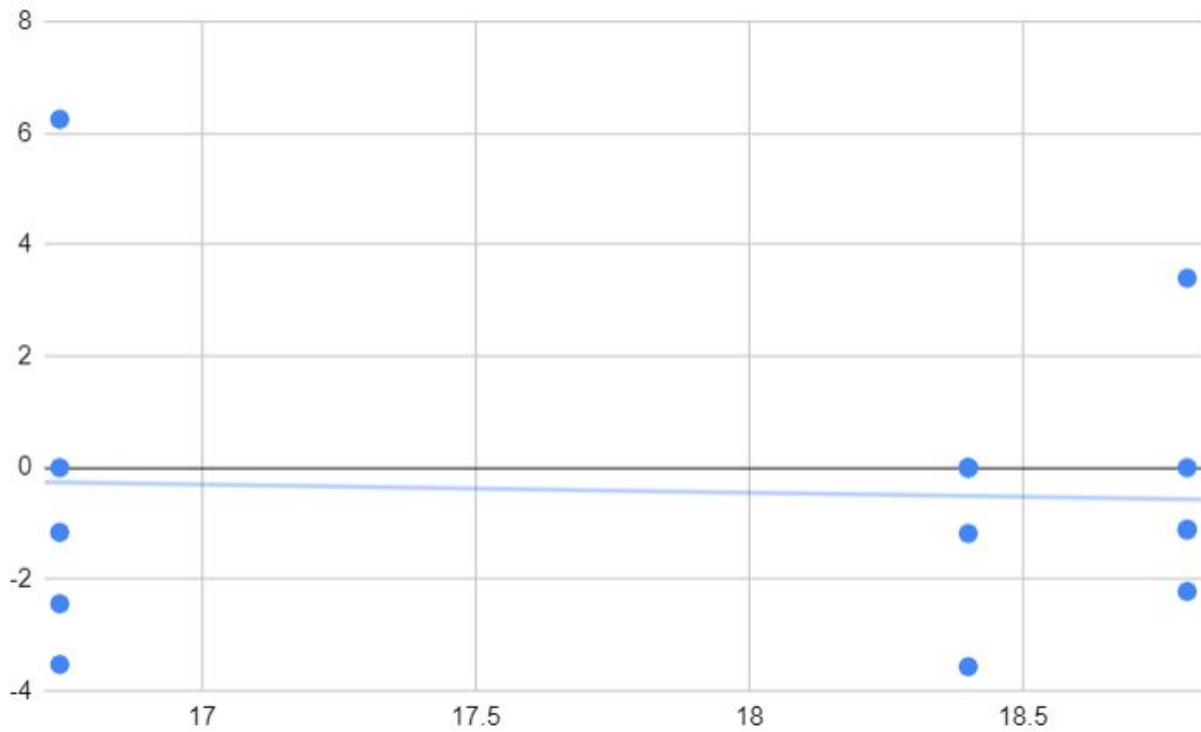
Samband mellan demohistoria och demokratisk utv . 1993-1998

Correlations

		VAR00013	VAR00014
VAR00013	Pearson Correlation	1	,333
	Sig. (2-tailed)		,225
	N	15	15
VAR00014	Pearson Correlation	,333	1
	Sig. (2-tailed)	,225	
	N	15	15

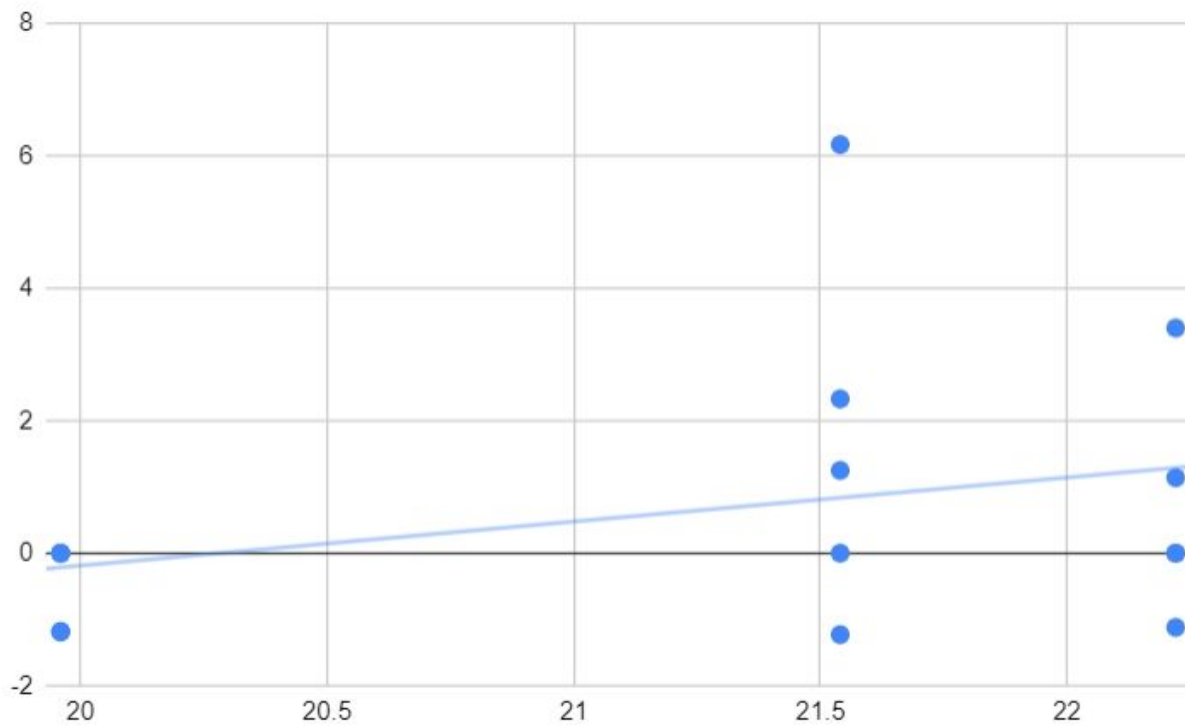
Samband mellan demohistoria och demokratisk utv. 1998-2003

Correlations

		VAR00013	VAR00014
VAR00013	Pearson Correlation	1	-,054
	Sig. (2-tailed)		,849
	N	15	15
VAR00014	Pearson Correlation	-,054	1
	Sig. (2-tailed)	,849	
	N	15	15

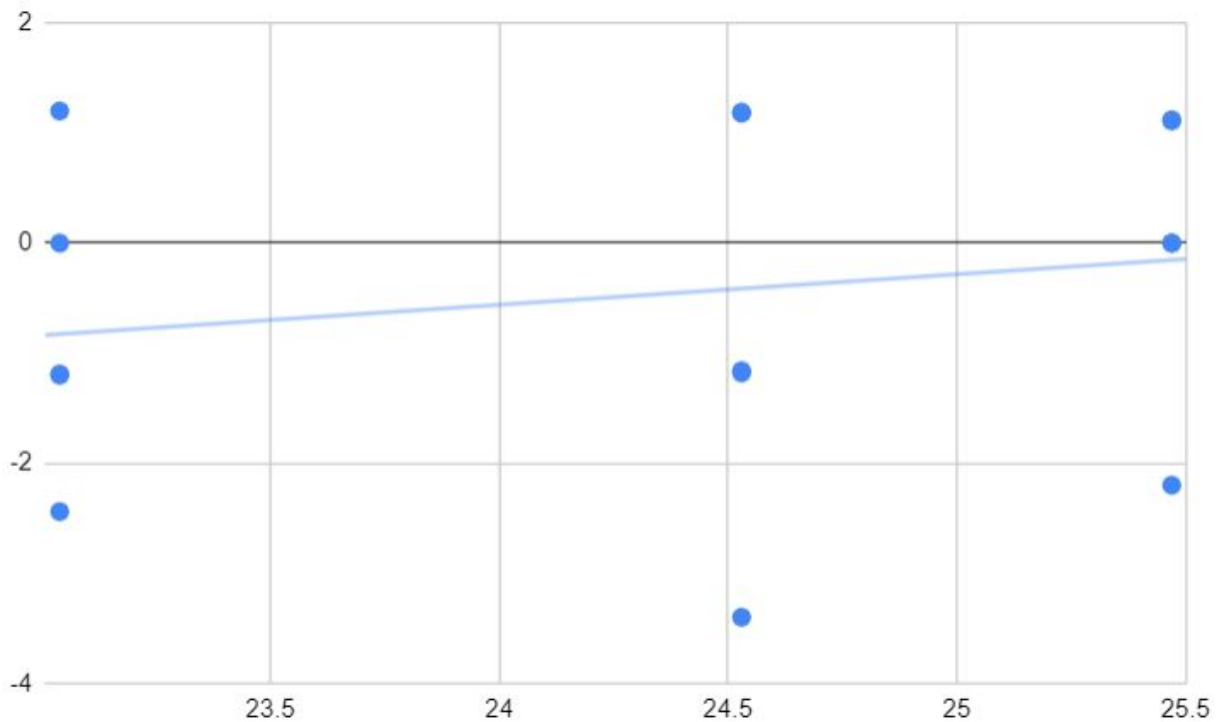
Samband mellan demohistoria och demokratisk utv. 2003-2008

Correlations

		VAR00013	VAR00014
VAR00013	Pearson Correlation	1	,322
	Sig. (2-tailed)		,242
	N	15	15
VAR00014	Pearson Correlation	,322	1
	Sig. (2-tailed)	,242	
	N	15	15

Samband mellan demohistoria och demokratisk utv. 2008-2013

Correlations

		VAR00013	VAR00014
VAR00013	Pearson Correlation	1	,191
	Sig. (2-tailed)		,494
	N	15	15
VAR00014	Pearson Correlation	,191	1
	Sig. (2-tailed)	,494	
	N	15	15

Samband mellan demohistoria och demokratisk utv. 2013-2017

(V-dem 2020)

Vi har valt att bifoga dessa korrelationer av anledningar för att grafiskt åskådliggöra om det föreligger samband eller inte. Som vi kan se så är ingen av sambanden statistiskt signifikanta, många är relativt svaga och under en av femårsperioderna, 2003-2008, hittar vi motsatt samband än det som hypotesen förutspår. En fråga vi måste ställa oss är om detta verkligen är betydelsefulla samband. Av anledningen att detta är en fåfallsstudie, kan vi nog inte lägga så stor vikt vid om det är statistiskt signifikant eller inte.

Den som studerar tabellen ovan på sidan 23 ser att Litauen, det landet med minst demokratisk historia, visserligen har flest antal år med negativ demokratisk utveckling. Däremot har Lettland, som har högre värde på demokratisk historia, 8 år av negativ demokratisk utveckling, jämfört med Litauens 10 år.

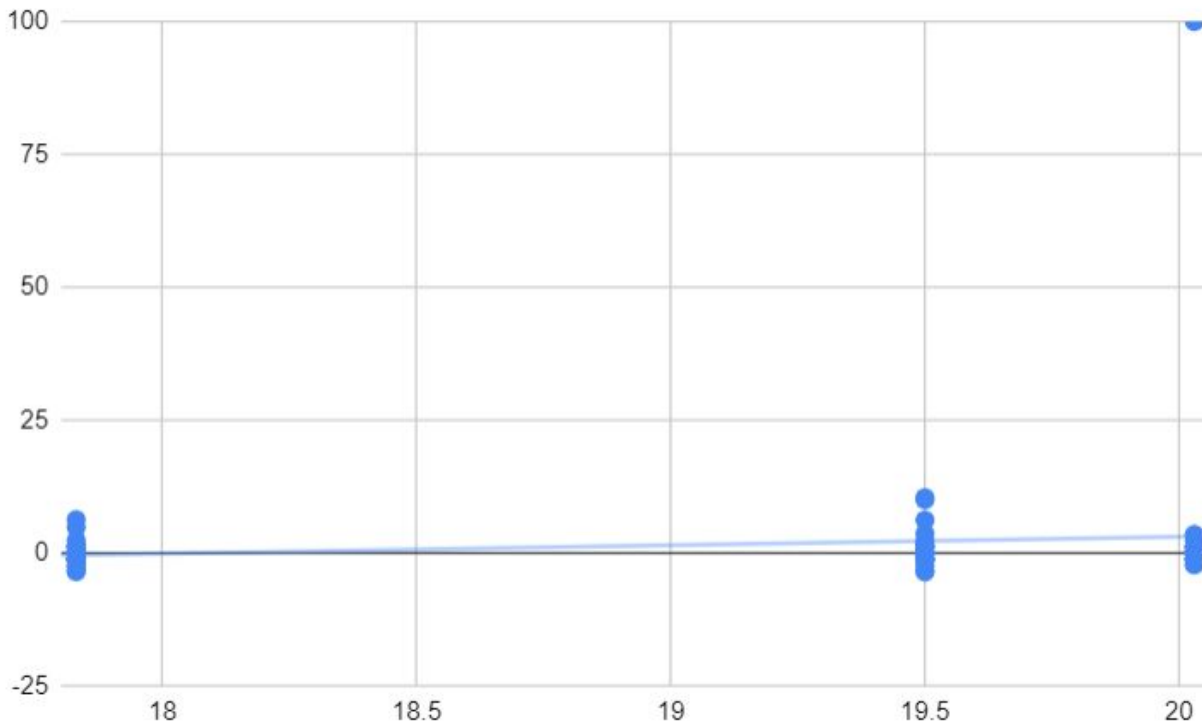
Vi vågar med utgångspunkt i detta påstå att skillnaderna inte är självklart betydelsefulla. Ett mer fruktbart sätt än att bara räkna antal år av negativ demokratisk utveckling, som inte behöver säga något om bilden i stort, är att utgå ifrån någon definition på autokratisering. Vad kännetecknar då en episod av autokratisering?

- 1) Substantiell negativ demokratisk utveckling under något år eller en period av år.
- 2) Med substantiell avses att värdena på Electoral Democracy Index har gått ner med 10 procentenheter.
- 3) En potentiell autokratiseringsepisod börjar när värden på EDI går ner med minst 1 procentenhet från ett visst år till ett annat.
- 4) En potentiell autokratiseringsperiod slutar ifall den stegvisa förändringen på minst 1 procentenhet upphör inom loppet av 4 år eller ifall demokratin går upp med minst 2 procentenheter under ett visst år vilket skulle indikera en potentiell demokratiseringsepisod.

(Lührmann - Lindberg 2019, s. 7-8)

Vi hänvisar vidare till appendixet som forskarna har bifogat i artikeln från vilken vi hämtar definitionen på autokratisering ifrån - "A third wave of autocratization: what is new about it?" av Lührmann och Lindberg. Studerar man detta så kan man se att Litauen inte återfinns i listan på autokratiseringsepisoder i demokratier under tredjevågenperioden.

Sambandet över hela tredjevågenperioden vi har data på, där de oberoende variablerna utgörs av ett genomsnitt på ländernas DS-värden (democratic stock) genom hela perioden, ser ut såhär:

Correlations

		VAR00004	VAR00005
VAR00004	Pearson Correlation	1	,127
	Sig. (2-tailed)		,277
	N	75	75
VAR00005	Pearson Correlation	,127	1
	Sig. (2-tailed)	,277	
	N	75	75

(V-dem 2020)

Som vi kan se är även detta ett relativt svagt samband. Vi kan konstatera att hypotesen inte bekräftades av detta svåra test, där det förvisso finns relativa skillnader mellan analysenheterna i den relevanta variabeln men där de ändå kan anses, i stort sett, “spela i samma liga”.

- 1) Litauen kan inte anses ha haft en autokratiseringsepisod under tredjevågenperioden.

- 2) Litauens demokratiska trend 1993-2017 har endast varit svagt negativ (som tabellen nedan illustrerar).

	Estland	Lettland	Litauen
1993	0.88	0.77	0.83
1994	0.87	0.85	0.87
1995	0.86	0.84	0.86
1996	0.87	0.82	0.87
1997	0.87	0.81	0.88
1998	0.87	0.82	0.85
1999	0.89	0.85	0.84
2000	0.89	0.85	0.84
2001	0.89	0.85	0.86
2002	0.89	0.85	0.86
2003	0.88	0.84	0.85
2004	0.91	0.84	0.82
2005	0.91	0.84	0.8
2006	0.9	0.84	0.85
2007	0.88	0.81	0.85
2008	0.89	0.8	0.85
2009	0.88	0.81	0.84
2010	0.88	0.81	0.83
2011	0.91	0.86	0.83
2012	0.91	0.88	0.83
2013	0.89	0.85	0.83
2014	0.89	0.86	0.84
2015	0.9	0.85	0.83
2016	0.9	0.84	0.82
2017	0.91	0.85	0.8

Demokratiniivær i de Baltiska länderna under tredjvågenperioden

(V-dem 2020)

Hade hypotesen klarat detta svåra test, så hade det sannolikt också gått att göra en analytisk generalisering till att sambandet som skulle gälla vid små skillnader som dessa, också gäller när man studerar fall med en större variation i DS-värden. Samtidigt så är det onekligen så att ländernas demokratiska trender skiljer sig.

Vi har sett att Litauen och Lettland, för att ta ett exempel, har olika trender med motsatta riktningar. Litauen har flest år med negativ demokratisk utveckling och minst antal år med positiv demokratisk utveckling. Vi utesluter att det rör sig om ryskt inflytande eftersom Lettland tvärtom bör vara sämre, med hänvisning till att det bor fler etniska ryssar där. Även ekonomiska interaktionseffekter kan uteslutas då de ekonomiska utvecklingarna i länderna, operationaliserade

både som arbetslöshet och tillväxt, följer varandra längs en *nästintill* perfekt korrelation med hög statistisk signifikans. All ekonomisk data är hämtad från Världsbanken.

Vi oskådliggör grafiskt nedan. En av korrelationerna har som utgångsår först 1996 eftersom det är först då det finns data på båda länderna. Detta avser korrelationerna som rör statistik gällande BNP-tillväxt. Nedan följer ett schema som redovisar sådant som korrelationskoefficientens värde och den statistiska signifikansen under perioderna 1996-2017 för BNP-tillväxt, respektive 1993-2017 för arbetslöshet:

Correlations

		VAR00003	VAR00004
VAR00003	Pearson Correlation	1	,909**
	Sig. (2-tailed)		,000
	N	25	25
VAR00004	Pearson Correlation	,909**	1
	Sig. (2-tailed)	,000	
	N	25	25

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

Korrelation mellan arbetslöshet i Lettland och Litauen 1993-2017

Correlations

		VAR00010	VAR00011
VAR00010	Pearson Correlation	1	,894**
	Sig. (2-tailed)		,000
	N	22	22
VAR00011	Pearson Correlation	,894**	1
	Sig. (2-tailed)	,000	
	N	22	22

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

*Korrelation mellan nivåer på tillväxt/stagnation/BNP-utveckling i Lettland och Litauen
1996-2017*

(Världsbanken 2020)

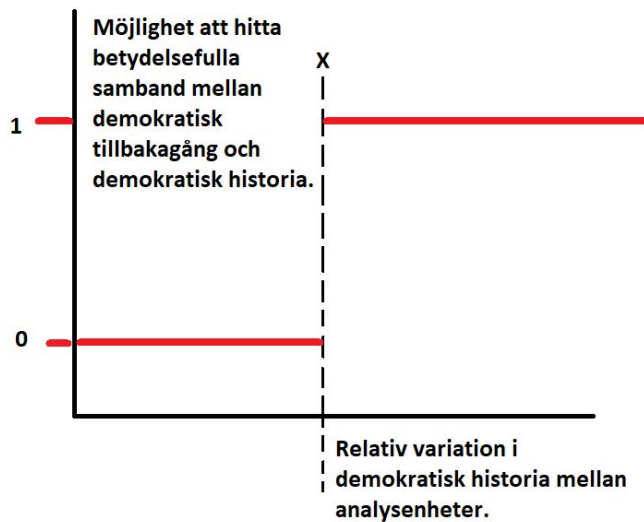
5. Slutsatser och diskussion

Nedan följer några slutsatser som vi kan dra från vår studie.

5.1 Metavetenskapliga slutsatser - vad ska framtida forskning tänka på?

Tvärtemot vad vi trodde i början, så måste inte nödvändigtvis cirka ett decenniums kortare demokratierfarenhet samt relativt sett lägre demokrativärden under denna period, spela en så stor roll på lång sikt. Vårt val av fall baserade sig i likheter i tänkbara relevanta faktorer och en intressant observerad olikhet i den för teorin centrala variabeln. Detta gav dock inte det utslag i skillnad på modernt DS-värde som vi hoppades på, vilket ledde till att denna teorin utsattes för ett exceptionellt svårt prov. Det är således inte så konstigt heller att vi inte lyckades hitta ett exempel på autokratisering i Litauen någon gång under nästan ett kvarts sekel. (1993-2017)

Således tror vi det är osannolikt att man kan nå insikter om sambandet mellan demokratisk historia och utveckling i modern tid genom en forskningsdesign där variationen i den centrala variabeln är liten. Framtida forskare måste i sin design tänka på, när de har kontrollerat färdigt alla relevanta tänkbara variabler, att i sitt urval tillåta en tillräckligt stor variation i demokratisk historia. Vi åskådliggör detta grafiskt med vad vi kallar för *Haha-kurvan*:

Haha-kurvan

Demokratisk historia har i detta fall inte påverkat demokratisk utveckling i så mån att det har utgjort skillnaden mellan autokratisering och ickeautokratisering.

5.1.2 Forskningsdesignen - möjligtvis en superdesign?

Det som krävs för att motbevisa *Haha-kurvan* är en jämförelse mellan fall som har lika små DS-skillnader som våra tre länder - och likt våra länder är lika i tänkbara relevanta faktorer. Visar det sig att man kan utröna att små DS-skillnader har orsakat autokratisering i relativt sett "sämre" analysenheter, kan man med stor trovärdighet hävda att teorin om "Mellankrigsanalogin" har stärkts. Det är ett ordboksexempel på det som vi resonerade om i början, rörandes *ogynnsamma omständigheter* för teori.

Forskningsdesignen måste alltså inte vara bristfällig, även om vi tror att det är osannolikt att dess starka potential kommer att realiseras inom åtminstone överskådlig tid.

5.2 Empiriska slutsatser

Studiens syfte har varit att ta reda på om demokratisk etableringsnivå, mätt som DS-värde eller demokratisk historia, ger upphov till autokratisering. Vi kan utifrån vår studie inte ge stöd till teorin om den så kallade Mellankrigsanalogin. Vi har etablerat att skillnaderna i demokratisk historia sett över en längre sikt mellan de tre baltiska länderna är små.

Vi kan inte utifrån vår studie varken förkasta eller stödja teorin om "Mellankrigsanalogin". Däremot kan vi omformulera hypotesen och teorin något, så att dessa befinner sig högre upp på en tänkt abstraktionsstege. Istället för att tala i termer av autokratisering så kan vi tala i termer av relativ demokratisk utveckling.

Huruvida Litauen kan anses ha sämre demokratisk utveckling är en öppen fråga. Vi är inte säkra på att man kan dra den slutsatsen. Kontexter där varken autokratisering eller demokratisering sker på ett tydligt sätt lämnar utrymme för tolkning - "är glaset halvfullt eller halvtomt?", är en analog frågeställning som det i nuläget inte finns ett självklart svar på och som vi på grund av tidsbrist samt med hänvisning till studiens syfte, överlämnar att lösas senare.

Ifall det för argumentets skull kan sägas vara en sämre utveckling i Litauen, kan vi däremot dra slutsatsen att det åtminstone finns en samvariation mellan demokratisk historia och demokratisk utveckling - ju lägre värde på det första, desto lägre på det andra - och att det går att utesluta ekonomiska interaktionseffekter, kulturella faktorer och internationell påverkan.

5.3 Förslag på framtida forskning

Ett förslag på "replikation" av denna studie i den något mindre strikta meningen, är en flerfallsstudie där man utgår ifrån ett större antal länder för att se vilka resultat man kommer fram till. I teoriprovande studier är tumregeln att många fall är bättre än få. En sådan studie skulle t.ex i likhet med oss kunna använda sig av DS-värden som en indikator på demokratisk

etableringsnivå. Det hade möjliggjort en större variation i DS-variabeln, som vi tidigare har etablerat är nödvändig. Det hade också gett upphov till helt andra möjligheter, som man inte riktigt har med en fåfallstudie, att kontrollera för olika variabler på statistisk väg.

Ett område i behov av utveckling är de olika dataseten vi har utgått ifrån. För länder som inte har haft självständighet saknas det många års data i Electoral Democracy-indexet, vilket utgör stora problem ifall antagandet att det råder små regionala skillnader mellan olika länder i samma "imperium", stämmer. Detta tvingade oss att göra en approximering för de baltiska länderna genom att tilldela dem värden för de olika ockupationsmakterna som har styrt över länderna. Naturligtvis hade vi fått mer ackurat data på DS-värden ifall det inte saknades data så många år som det gör. Vi föreslår alltså framtida forskning att försöka koda landsår då specifika länder inte var självständiga, eftersom det hade underlättat för komparativa undersökningar. Detta hade inte bara möjliggjort studier där kumulativ demokratisk historia är i fokus utan också studie av historiska fall, t.ex för att pröva om en viss demokratiseringsteori gällde under 1910-talet. Vi noterar att det för många länder, såsom dem i forna Jugoslavien, Polen, Slovakien och även andra forna Sovjetrepubliker än de baltiska, saknas data.

Ett annat dataset som det saknas data på är WVS klassificering av olika länders kulturer längs det tvådimensionella Inglehart-Welzel-diagrammet. För specifikt de baltiska länderna saknas det data före 1990-talet och för alla andra länder som är mer dokumenterade än så finns det data först sedan 1981. Att klassificera länders kulturer längre tillbaka i tiden hade underlättat för komparativa studier eftersom man säkrare kan dra slutsatser om långsiktiga kulturella (o)likheter mellan olika länder.

Slutligen anser vi att ett område i behov av mer utveckling är konceptualisering av paraplyfenomenet demokratisk utveckling. Som vi har sett är fallet Litauen, för att ta ett specifikt exempel, något ambivalent. Det är ett land som under 2010-talet varken på ett tydligt sätt har genomgått demokratisering, eller autokratisering. Man skulle kunna ha alternativa, mer tillåtande definitioner på autokratisering, men en möjlig väg fram tror vi är att forskningsvärlden på ett

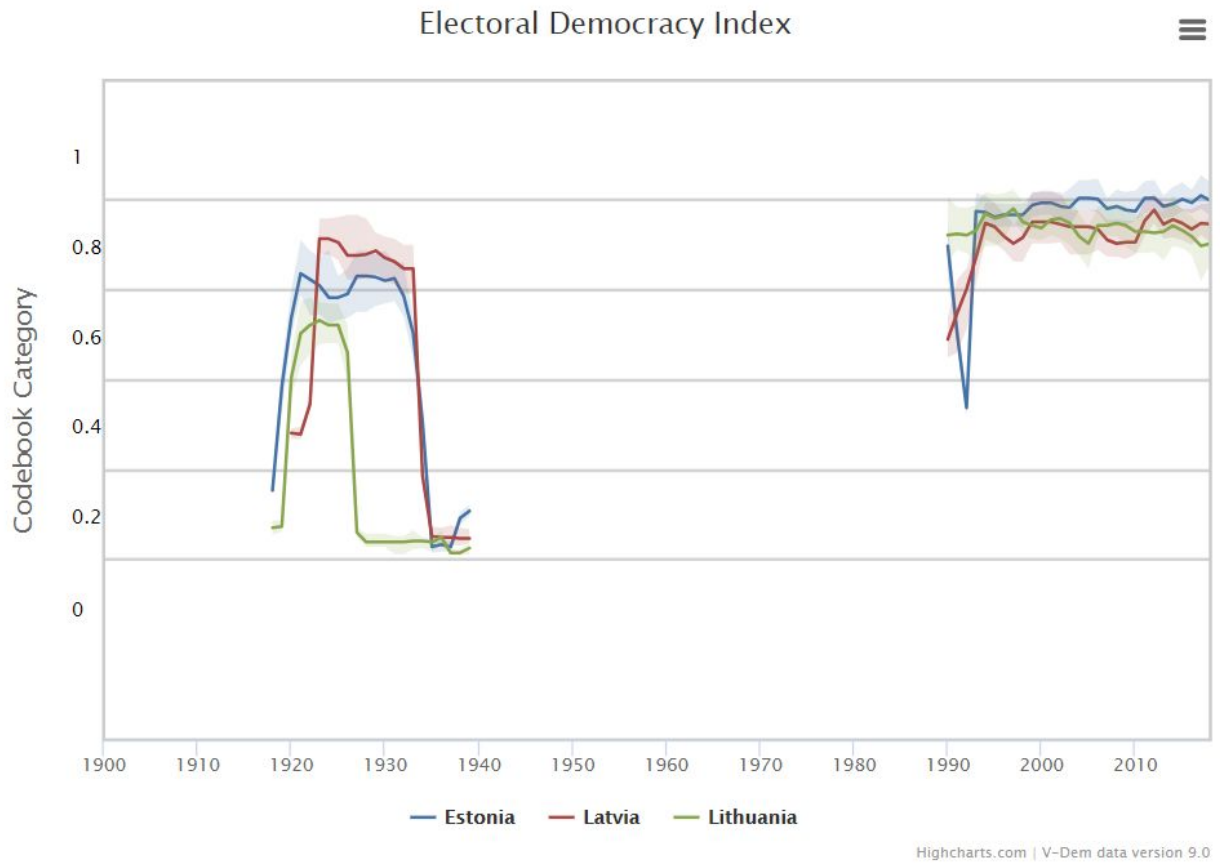
tydligt sätt redogör för eventuella mellanting mellan demokratisering och autokratisering. Det är inte helt intuitivt ifall status quo eller väldigt svaga negativa trender är något självklart negativt eller positivt, utifrån en demokratisynvinkel. Ifall man hade haft en mer utvecklad konceptualisering som innefattar flera olika typer av demokratisk utveckling hade det varit lättare att säga ifall den till synes relativt sett "sämre" demokratiska utvecklingen i Litauen har någon betydelse eller inte.

Referenser

- Cooke, Phoebe. (2019). "The UK was twice blocked from joining the EEC during the 60s by France's Charles de Gaulle". *The Sun*. [online] Länk: <https://www.thesun.co.uk/news/8209477/britain-join-eu-original-members-join-criteria/> [Hämtdatum: 2020-01-05].
 - Esaiasson, P., Gilljam, M., Oscarsson, H. and Wängnerud, L. (2012). *Metodpraktikan*. Stockholm: Norstedts juridik. s. 57-66.
 - Esaiasson, P., Gilljam, M., Oscarsson, H. and Wängnerud, L. (2012). *Metodpraktikan*. Stockholm: Norstedts juridik. s. 66-87.
 - Esaiasson, P., Gilljam, M., Oscarsson, H. and Wängnerud, L. (2012). *Metodpraktikan*. Stockholm: Norstedts juridik. s. 154-171.
 - Esaiasson, P., Gilljam, M., Oscarsson, H. and Wängnerud, L. (2012). *Metodpraktikan*. Stockholm: Norstedts juridik. s. 171-193.
 - Estland. (2020). In: *Nationalencyklopedin*. [online] Länk: <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/estland#historia> [Hämtdatum: 2020-01-05] s. under underrubrik "Historia."
 - Europeiska Unionen (2016). *Conditions for membership*. [online] Länk: https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/policy/conditions-membership_en [Hämtdatum: 2020-01-05]
-
- Gerring, John – Thacker, Strom – Alfaro, Rodrigo, 2012. "Democracy and Human Development", *Journal of Politics* 74(1): 1-17.
 - Kruk, Herman - Benjamin Harshav (2002). "The last days of the Jerusalem of Lithuania". New Haven, CT: YIVO Institute for Jewish Research, s.411.
 - Lettland. (2020). In: *Nationalencyklopedin*. [online] Länk: <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/lettland#historia> [Hämtdatum: 2020-01-05] s. under underrubrik "Historia."
 - Lettland. (2020). In: *Globalis*. [online] Länk: <https://www.globalis.se/Laender/Lettland> Hämtdatum: 2020-01-05. s. under underrubrik "Historia."
 - Litauen. (2020). In: *Nationalencyklopedin*. [online] Länk: <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/litauen#historia> [Hämtdatum: 2020-01-05] s. under underrubrik "Historia."
 - Lührmann, Anna – Staffan Lindberg 2019. "A third wave of autocratization is here: what is new about it?", Routledge Taylor & Francis Group, vol. 26 no. 7.
 - V-dem, (2020). *Electoral Democracy Index*. Statsvetenskapliga institutionen vid Göteborgs universitet. [online] Länk: <https://www.v-dem.net/en/analysis/VariableGraph/> [Hämtdatum: 2020-01-05] s. För länder Lettland, Litauen och Estland.

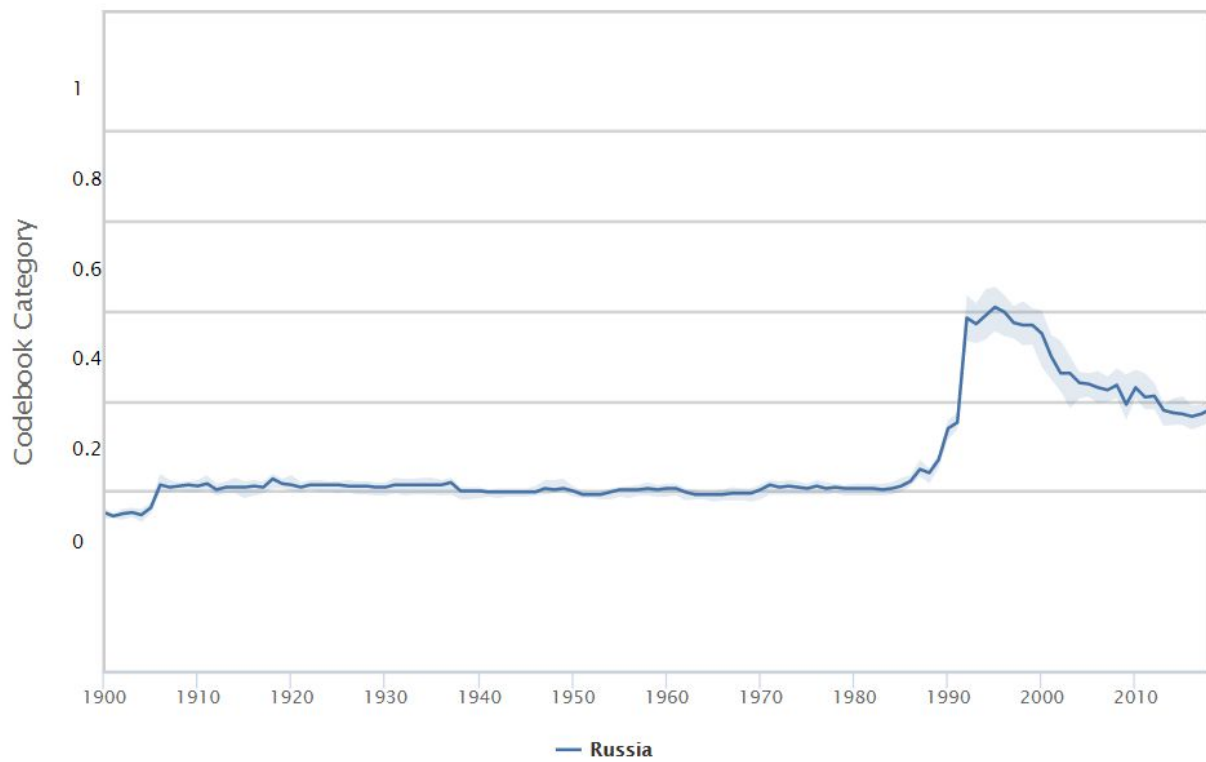
- Världsbanken, (2020). *Unemployment, total (% of total labor force) (modeled ILO estimate)*. [online] Länk: <https://data.worldbank.org/indicator/SL.UEM.TOTL.ZS> [Hämtdatum 2020-01-06]
- Världsbanken, (2020). *GDP growth (annual %)*. [online] Länk: <https://data.worldbank.org/indicator/SL.UEM.TOTL.ZS> [Hämtdatum 2020-01-06]
- WVS, (2020). *Live Cultural map - WVS (1981-2015)*. [online] Länk: <http://www.worldvaluessurvey.org/WVSContents.jsp?CMSID=Findings> [Hämtdatum: 2020-01-05].

Bilagor

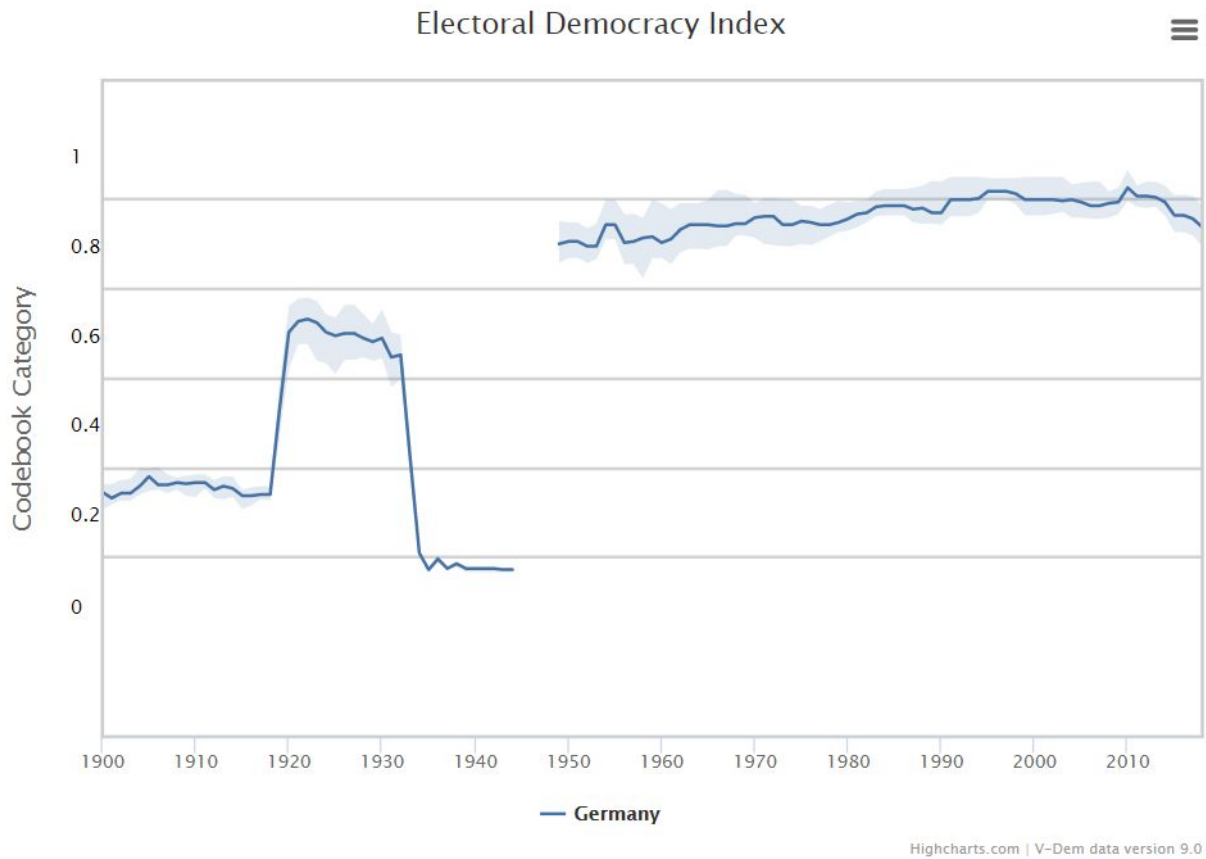
Grad av demokrati i de baltiska länderna under 1900-talet och 2000-talet

Electoral Democracy Index

Highcharts.com | V-Dem data version 9.0

Grad av demokrati i Ryssland under 1900-talet och 2000-talet

Grad av demokrati i Tyskland under 1900-talet och 2000-talet

BNP-utveckling i Litauen och Lettland 1996-2018

BNP-utveckling i Litauen och Lettland 1991-2019

worldvaluessurvey.org/WVSContents.jsp

described below.

► Findings & Insights

► Data & Documentation

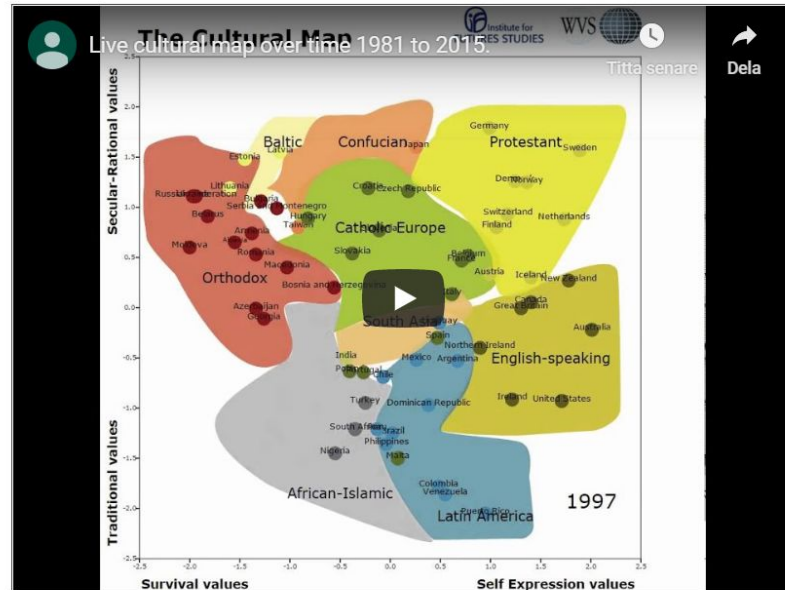
► Publications

► Paper Series

► Contact Us

► Announcements

Live Cultural map - WVS (1981-2015)

Cultural map - WVS wave 6 (2010-2014) (click figure to enlarge)

Inglehart-Welzel-diagrammet på World Value Surveys hemsida